

GENERALINIO ADVOKATO
ANTONIO TIZZANO IŠVADA,
pateikta 2004 m. sausio 15 d.¹

1. Šioje byloje Europos Komisija Graikijos Respubliką kaltina tuo, kad, taikydama ouzo mažesnę nei kitiems alkoholiniams gėrimams akcizo tarifą, ji neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 90 straipsnio 1 dalį.

jokiais savo vidaus mokesčiais, didesniais už tuos, kuriais ji tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestina panašius vietos gaminius.

I — Teisinis pagrindas

Be to, jokia valstybė narė neapmokestina kitų valstybių narių gaminių tokio pobūdžio vidaus mokesčiais, kurie suteiktų netiesioginę apsaugą kitiems gaminiams.“

Bendrijos teisės aktai

2. EB 90 straipsnio 1 dalis numato, kad:

„Jokia valstybė narė tiesiogiai ar netiesiogiai neapmokestina kitų valstybių narių gaminių

3. Pagal 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo² (toliau – Direktyva 92/83) visi alkoholiniai gėrimai grupuojami į penkias grupes, o kiekvienai jų skirtas vienas direktyvos skirsnis, t. y.: I skirsnis: „Alui“ (1–6 straipsniai), II skirsnis: „Vynui“ (7–10 straipsniai), III skirsnis: „Kitiems nei vynas ir alus fermentuotiems gėrimams“ (11–15 straipsniai), IV skirsnis: „Tarpiniams produktams“ (16–18 straipsniai) ir V skirsnis: „Etilo alkoholiui“ (19–26 straipsniai).

1 — Originalo kalba: italų.

2 — OL L 316, p. 21.

4. Direktyvos 92/83 19 straipsnis nurodo: — geriamojo spirito turinčius produktus nepriklausomai nuo to, ar tai mišinys, ar ne.“

„1. Valstybės narės apmokestina etilo alkoholių akcizų pagal šios direktyvos nuostatas.

2. Valstybės narės nustato savo tarifus pagal Direktyvos 92/84/EEB nuostatas.“

5. Direktyvos 92/83 20 straipsnis numato, kad:

„Šioje direktyvoje terminas „etilo alkoholis“ apima:

— visus produktus, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 1,2% ir kurie yra priskiriami KN 2207 ir 2208 kodams, net tais atvejais, kai šie produktai yra produkto, priskirtino kitam KN skirsniiui, sudedamoji dalis,

— produktus, priskiriamus KN 2204, 2205 ir 2206 kodams ir kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 22%,

6. Pagal Direktyvos 92/83 21 straipsnį valstybės narės privalo taikyti „tą patį akcizų tarifą visiems produktams, kurie apmokestinti akcizų, taikomu etilo alkoholiui“.

7. Tačiau pagal šios direktyvos 22 straipsnį valstybės narės gali „taikyti sumažintus akcizų tarifus etilo alkoholiui, pagamintam mažose degtinės daryklose“ su sąlyga, kad, *inter alia*, „bet koks sumažintas tarifas, kurį jos gali nustatyti, vienodai taikomas etilo alkoholiui, kurį į jų teritoriją įveža kitose valstybėse narėse įsikūrę nepriklausomi smulkūs gamintojai“.

8. Be to 23 straipsnis nurodo:

„Toliau išvardytos valstybės narės gali taikyti sumažintą tarifą, kuris gali būti mažesnis už minimalų tarifą, tačiau negali būti daugiau nei 50% mažesnis už standartinį nacionalinį akcizų tarifą, taikomą etilo alkoholiui, tokiems produktams:

1) Prancūzijos Respublika – romui, kurio apibrėžimas yra pateiktas Reglamento

(EEB) Nr. 1576/89 1 straipsnio 4 dalies a punkte, kuris yra gaminamas iš cukranendrių, auginamų romo gamybos vietoje, kaip tai numatyta to reglamento 1 straipsnio 3 dalies 1 punkte, ir kuris savo sudėtyje turi kitokių nei etilo ar metilo alkoholis lakiųjų medžiagų, kurių kiekis yra 225 gramai ar daugiau viename gryno alkoholio hektolitre ir kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija yra lygi ar didesne nei 40 %;

„kad anyžiais aromatintas spiritinis gėrimas būtų vadinamas „ouzo“, jis turi būti:

- 2) Graikijos Respublika – anyžiais aromatintiems spiritiniams gėrimams, kurių apibrėžimas yra pateiktas Reglamente (EEB) Nr. 1576/89, kurie yra bespalviai bei savo sudėtyje turi 50 gramų ar mažiau cukraus viename litre ir kurių ne mažiau kaip 20 % galutinio produkto alkoholio koncentracijos susideda iš alkoholio, aromatinto distilijuojant tradiciniuose variniuose distiliatoriuose, kurių pajėgumas yra 1000 litrų ar mažiau.“

— pagamintas tik Graikijoje,

— pagamintas derinant distiliavimo ar maceravimo būdu aromatintus alkoholius, naudojant anyžių sėklas, leidžiama naudoti ir pankolio sėklas, dervą iš mastikinės pistacijos, augančios Chijo saloje (*pistacia lentiscus Chia* ar *latifolia*), ir kitas kvapniąsias sėklas, augalus ir vaisius; distiliavimo būdu aromatinto alkoholio tūrio proc. turi sudaryti ne mažiau kaip 20 % ouzo alkoholio koncentracijos.

Šis distiliatas:

9. Šiuo klausimu pažymėtina, kad anksčiau 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos Reglamente (EEB) Nr. 1576/89, nustatančio bendrąsias spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo ir pateikimo taisykles³ (toliau – Reglamentas Nr. 1576/89), 1 straipsnio 4 dalies o punkto 3 papunktis numatė:

— turi būti pagamintas distilijuojant tradiciniuose nenuolatinio veikimo variniuose distiliatoriuose, kurių talpa yra ne didesnė kaip 1 000 litrų,

— jo etilo alkoholio koncentracija turi sudaryti ne mažiau kaip 55 % ir ne daugiau kaip 80 % tūrio.

3 – OL L 160, p. 1.

Ouzo turi būti bespalvis skystis, o cukraus kiekis turi būti ne didesnis kaip 50 g/dm^3 ."

Sumažintas akcizo tarifas, būdamas mažesnis už minimalų akcizo tarifą, negali būti daugiau negu 50 % mažesnis už šalyje nustatytą standartinį akcizo tarifą už etilo alkoholi."

10. Pabrėžtina, kad pagal 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/84/EEB dėl alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams taikomų akcizo tarifų suderinimo (toliau – Direktyva 92/84)⁴ valstybės narės įpareigojamos netaikyti akcizo tarifų, mažesnių už tam tikrus minimalius tarifus. Iš tikrųjų šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis nurodo:

Nacionalinės teisės aktai

12. Graikijos Respublika Direktyvą 92/83 į nacionalinę teisę perkėlė Įstatymu Nr. 2127/93.

„Nuo 1993 m. sausio 1 d. už alkoholi bei 4, 5 ir 6 straipsniuose neminimuose alkoholiniuose gėrimuose esantį alkoholi nustatomas 550 ekiu minimalus akcizas už vieną gryno alkoholio hektolitrą.“

13. Remiantis šiuo įstatymu buvo nustatytas bazinis akcizo tarifas 293 709 GRD (861 949 EUR) už gryno alkoholio hektolitrą, nors pagal įstatymo 26 straipsnį bazinis akcizo tarifas ouzo gali būti sumažintas 50 %.

11. Galiausiai šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalis patikslina:

II — Faktinės bylos aplinkybės ir procesas

„Graikijos Respublika gali taikyti sumažintą akcizo tarifą Lesbos, Chios, Samos, Dodecanese ir Cyclades departamentuose ir šiose Egėjo jūros salose – Thasos, Sporades, Samothrace ir Skiros suvartojamam etilo alkoholiui.

14. Gavusi suinteresuotųjų asmenų skundus, kad Graikijos valdžios institucijos taiko ouzo palankesnę akcizo tarifą nei kitiems alkoholiniams gėrimams, pavyzdžiui, džinui, degtinei, viskiui, romui, tekilai ir rakei, Komisija, prieš tai pareikalavusi, kad Graikijos valdžios institucijos pateiktų paaiškinimus, 1998 m. gruodžio 16 d. išsiuntė oficialų įspėjimą dėl EB 90 straipsnio pažeidimo. Kadangi Komi-

4 — OL L 316, p. 29.

sijos netenkinio pateikti atsakymai, 1999 m. rugpjūčio 10 d. ji pateikė argumentuotą nuomonę, nuroydamą Graikijos Respublikai imtis būtinų priemonių pašalinti minėtą pažeidimą. Graikijai atsisakius vykdyti argumentuotą nuomonę, 2001 m. gruodžio 6 d. Komisija Teisingumo Teisme pareiškė šį ieškinį.

15. Komisija ir Graikijos Respublika Teisingumo Teismui pateikė rašytines pastabas.

16. 2003 m. balandžio 4 d. laiške Teisingumo Teismas Komisijai nurodė patikslinti, ar dėl jos ieškinį grindžiančių argumentų iš tikrųjų nekyla Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies negaliojimo klausimas. Tarybai taip pat buvo nurodyta šiuo klausimu pateikti pastabas. Teisingumo Teismas Komisijos taip pat paklausė, kaip Graikija būtų galėjusi vykdyti įsipareigojimus pagal šį direktyvos straipsnį, nepažeisdama nei EB 90 straipsnio, nei Direktyvos 92/84, kuri alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams nustato taikytinus minimalius akcizo tarifus. Galiausiai teismas Komisijai nurodė pateikti informaciją, ar ir kaip Prancūzijos Respublika pasinaudojo Direktyvos 92/83 23 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe.

17. Komisija ir Taryba į pateiktus klausimus atsakė raštu atitinkamai 2003 m. balandžio 17 d. ir gegužės 5 d.

18. Be to, Komisija ir Graikijos Respublika dalyvavo 2003 m. rugsėjo 16 d. vykusiame posėdyje.

19. Jungtinė Karalystė pateikė prašymą leisti įstoti į bylą Komisijos pusėje, kuri Teisingumo Teismo sekretoriatas gavo 2002 m. gegužės 6 dieną. 2002 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Jungtinei Karalystei buvo leista įstoti į bylą. Tačiau Jungtinė Karalystė procese nepateikė jokių rašytinių pastabų ir 2003 m. gruodžio 16 d. posėdyje nedalyvavo.

III — Teisinė analizė

A — *Dėl ieškinio dėl pavėluoto ikiteisminės procedūros inicijavimo nepriimtimumo*

Šalių argumentų santrauka

20. Graikijos Respublika patvirtina, kad ginčijama mokesčių sistema, kuri visiškai ati-

tinka Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalį, buvo priimta 1993 m. ir apie ją Komisija buvo tinkamai informuota pagal šios direktyvos 29 straipsnį. Tuo metu Komisija nepareiškė jokių prieštaravimų ir tik 1997 m. balandžio 28 d. pranešė apie savo abejones dėl šios sistemos suderinamumo su EB 90 straipsniu.

Vertinimas

23. Šiuo klausimu manau, kad Komisijos tvirtinimą patvirtina visuotinai pripažinta ir nusistovėjusi Bendrijos teismų praktika.

21. Graikijos vyriausybė mano, kad tai, jog Komisija apie ginčijamą nacionalinės teisės nuostatą žinojo nuo 1993 m. pabaigos ir dar keletą metų neinicijavo procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo, pažeidžia geros valios, teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principus.

24. Iš tikrųjų pati Komisija pažymėjo, kad iš nagrinėjamų sprendimų aišku, jog ji turi plačią diskreciją vertinti, kada pareikšti ieškinį pagal EB 226 straipsnio 2 dalį⁵, ir nuspręsti, ar tikslinga inicijuoti ikiteisminę procedūrą pagal to straipsnio 1 dalį⁶. Mano nuomone, akivaizdu, kad toks patvirtinimas reiškia, jog pripažįstama Komisijos diskrecija nustatyti datą, kada ji ketina inicijuoti ikiteisminę procedūrą.

22. Komisija šiai nuomonei nepritaria. Iš tikrųjų ji mano, kad jai suteikta plati diskrecija ne tik pasirinkti, kada pareikšti ieškinį pagal EB 226 straipsnio 2 dalį, bet ir nuspręsti, kada tikslinga inicijuoti ikiteisminę procedūrą šiuo klausimu. Konkrečiai kalbant, šiuo atveju ji nusprendė imtis veiksmų, gavusi suinteresuotųjų trečiųjų asmenų skundus. Komisija taip pat teigia, kad bet kuriuo atveju valstybė narė negali pateisinti, kad paliko galioti EB sutarties taisyklėms prieštaraujančias nacionalinės teisės nuostatas, remdamasi tuo, jog ieškinyje pareikštas tariamai pavėluotai.

25. Taip pat pažymėtina, kad Graikijos vyriausybės teiginiu norima nustatyti terminą, per kurį Komisija gali pasinaudoti savo įgaliojimais inicijuoti nagrinėjamą procedūrą, ir taip siekiama apriboti šiuos įgaliojimus,

5 — Žr., *inter alia*, 1968 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (7/68, Rink. p. 561); 1971 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (7/71, Rink. p. 1003, 5 ir 6 punktai); 1984 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (324/82, Rink. p. 1861, 12 punktas) ir 1995 m. gegužės 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-422/92, Rink. p. I-1097, 18 punktas).

6 — Žr., *inter alia*, 1989 m. vasario 14 d. Sprendimą *Star Fruit prieš Komisiją* (247/87, Rink. p. 291, 11 punktas).

nors teisės aktai nenumato pagrindo tokiam apribojimui ir jis negali būti netiesiogiai išvestas iš geros valios, teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principų.

B — *Dėl išankstinio klausimo dėl Bendrijos teisės nuostatos, leidžiančios ginčijamus nacionalinės teisės aktus*

Šalių argumentų santrauka

26. Teisingumo Teismas taip pat nebuvo abejingas iš šių principų kylančių reikalavimų atžvilgiu, nes nusprendė, kad „tam tikrais atvejais pernelyg užsitęsusi ikiteisminė procedūra pagal EB 169 straipsnį (dabar – EB 266 straipsnį) gali apsunkinti konkrečiai valstybei narei galimybę paneigti Komisijos argumentus ir taip pažeisti jos teisę į gynybą“⁷.

29. 2003 m. balandžio 4 d. Taryba, atsakydama į Teisingumo Teismo prašymą patikslinti (žr. 16 punktą), formaliai nepareiškė prieštaravimų dėl priimtimumo, tačiau pažymėjo, kad iš tikrųjų pareikšdama šį ieškinį Komisija nepareiškė kaltinimo dėl Graikijos vyriausybės veiksmų atitikties Bendrijos teisei, bet tiesiogiai iškėlė Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies galiojimo klausimą.

27. Todėl valstybė narė, atsakovė, privalo įrodyti, kad jai iškilo pastabose nurodyti sunkumai ir kad jie daro poveikį jos teisei į gynybą. Tačiau šiuo atveju Graikija Respublika neįrodė, kad jai iškilo tokių sunkumų ir jų net neminėjo.

30. Vis dėlto pateiktoje nuomonėje dėl šio ieškinio Taryba nurodė, kad tokia apimtis nesuderinama su Sutartyje nustatytais teisinės gynybos priemonėmis. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagal šią sistemą „skiriasi EB 226 ir 227 straipsniuose numatyti ieškiniai, kuriais siekiama pripažinti, kad valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų, ir ieškiniai, numatyti EB 230 ir 232 straipsniuose, kuriais siekiama Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų arba institucijų neveikimo teisėtumo peržiūros“. Šių teisinės gynybos priemonių tikslai skirtingi ir joms taikomos skirtingos taisyklės⁸. Taryba taip pat pažymi, kad pripažinus Komisijai galimybę pareikškus

28. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, manau, jog darytina išvada, kad argumentas dėl nepriimtimumo nepagrįstas.

7 — 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-359/97, Rink. p. I-6355, 28 punktas).

8 — 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-1/00, Rink. p. I-9989, 101 punktas).

ieškinį dėl valstybės įsipareigojimų neįvykdymo ginčyti netaikant EB 230 straipsnio penktoje dalyje numatyto termino kitų institucijų priimtų teisės aktų teisėtumą, būtų pažeistas teisinio tikrumo principas, pagal kurį reikalaujama, kad Bendrijos teisės aktų nebūt galima užginčyti neterminuotą laikotarpį.

2 dalį nėra reikalaujama, o tik leidžiama Graikijos Respublikai taikyti ozo sumažintą akcizo tarifą. Iš to išplaukia: kadangi Komisija *a priori* nežinojo nei tvarkos, nei datos, kada ši valstybė narė tariamai taikė šią nuostatą, ji nebūtų galėjusi pareikšti ieškinio dėl šios nuostatos panaikinimo pagal EB 230 straipsnį arba nedelsdama pareikšti ieškinio tiesiogiai prieš valstybę narę.

31. Atsakyme į Teisingumo Teismo nurodymą patikslinti Komisija prieštarauja tokioms išvadoms ir teigia, kad ieškiniu ji siekia tik veiksmingai užginčyti Graikijos vyriausybės veiksmus ir kad nesiekama ginčyti Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies teisėtumo.

33. Grįsdama savo nuomonę Komisija pažymi, kad Direktyvos 92/83 preambulės 17 konstatuojamoji dalis numato, jog „tais atvejais, kai valstybėms narėms leidžiama taikyti sumažintus tarifus, tie sumažinti tarifai neturėtų iškreipti konkurencijos vidaus rinkoje“. Komisija nuomone, ši konstatuojamoji dalis reiškia, kad Taryba norėjo valstybėms narėms perduoti atsakomybę įvertinti, ar sumažintų akcizo tarifų taikymas tam tikriems produktams suderinamas su Sutartimi.

32. Aiškindama savo veiksmų pradžios momentą bei tvarką, kuria ji vadovavosi, Komisija pateikė nuorodą į sprendimą *Socridis*. Ieškovės manymu, iš šio sprendimo darytina išvada, kad, jei direktyvos įgyvendinimo tvarka nesuderinama su Sutartimi, tai nereikia, kad direktyva neteisėta. Direktyva būtų neteisėta tik tokiu atveju, jei nepaliktų valstybėms narėms pakankamai plačios diskrecijos ją perkelti nepažeidžiant Sutarties reikalavimų⁹. Tačiau šiuo atveju taip nebuvo, kadangi pagal Direktyvos 92/83 23 straipsnio

34. Todėl Komisija toliau tvirtino, kad šiuo atveju Graikijos Respublika Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalį privalėjo taikyti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu, o tai, kaip Komisija pripažįsta, Graikija būtų galėjusi padaryti, tik jei būtų atsisakiusi pasinaudoti šia nukrypti leidžiančia nuostata.

9 — 1999 m. birželio 17 d. Sprendimas *Socridis* (C-166/98, Rink. p. I-3791, ypač p. I-3814, 19 punktą).

35. Dėl prieštaravimo, kad Prancūzijos Respublika buvo traktuojama skirtingai analogiškos galimybės, suteiktos šiai valstybei narei pagal Direktyvos 92/83 23 straipsnio 1 dalį, taikyti sumažintą akcizo tarifą romui atžvilgiu, Komisija pažymi, kad Prancūzijos atveju leidžianti nukrypti nuostata buvo grindžiama EB sutarties 227 straipsnio 2 dalimi (po pakeitimo – EB 299 straipsnio 2 dalis), pagal kurią Taryba priima konkrečias priemones skatinti socialinę ir ekonominę Prancūzijos užjūrio departamentų plėtrą¹⁰.

mentas yra patvirtinimas, kad nors terminas pareikšti ieškinį dėl antrinės teisės akto, numatančio nukrypti leidžiančią nuostatą, panaikinimo yra pasibaigęs, Komisija išlaikytų galią (pareigą) kelti klausimą dėl veiksmų, grindžiamų šia nukrypti leidžiančia nuostata, nesuderinamumu su Sutartimi. Iš tikrųjų, jos nuomone, ir toliau vykdomi panašūs veiksmai negalėtų būti pateisinti net ir teisinio tikrumo principu.

36. Posėdyje Komisija vėl pakartojo, kad ji tiesiogiai ar netiesiogiai nesiekė ginčyti Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies teisėtumo (t. y. remiantis EB 241 straipsnyje numatyta išimtimi dėl netaikymo). Tačiau Komisija patvirtina, kad net jei galiausiai ieškinyje būtų pateikti įrodymai šiuo atžvilgiu, tai visiškai nebūtų užkirtę jai kelio vykdyti savo užduotį pagal EB 226 straipsnį. Taip yra todėl, kad ieškinių dėl teisės aktų panaikinimo ir ieškinių dėl įsipareigojimų neįvykdymo tikslas yra kitas, nes Sutartyje nėra nustatytas terminas Komisijai pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo arba nėra numatyti apribojimai, priešingai, jai suteikta plati diskrecija. Tačiau, mano manymu, svarbiausias Komisijos nuomonės argu-

37. Be to, Komisija pažymi, kad Teisingumo Teismas, priimdamas prejudicinį sprendimą, jau turėjo galimybę išaiškinti Sutarties nuostatą taip, kad įstatymų leidėjas suprastų, jog ta nuostata grindžiamos antrinės teisės nuostatos yra neteisėtos, ir dėl to jas reikia pakeisti. Tokį išaiškinimą Teisingumo Teismas pateikė sprendime *Barber*¹¹ dėl valstybėms narėms pagal Direktyvos 86/378/EEB 9 straipsnį¹² suteiktos galimybės nukrypti nuo EB 119 straipsnyje (EB sutarties 117–120 straipsniai, pakeisti EB 136–143 straipsniais) įtvirtinto vienodo požiūrio principą nustatant pensinį amžių skiriant senatvės pensiją. Teisingumo Teismas šiame sprendime nusprendė, kad šis straipsnis nenumato

10 – Komisija taip pat nurodo, kad Taryba to EB sutarties straipsnio pagrindu priėmė keletą sprendimų, pavyzdžiui, 2002 m. vasario 18 d. Sprendimą 2002/166/EB, OL L 55, 2002, p. 33, kurie leidžia Prancūzijai jos užjūrio departamentuose pagamintam romui taikyti palankesnę mokesčių sistemą, nukrypstant nuo EB 90 straipsnio nuostatų.

11 – 1990 m. gegužės 17 d. Sprendimas *Barber* (C-262/88, Rink. p. I-1889).

12 – 1986 m. liepos 24 d. Tarybos direktyva 86/378/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo įgyvendinimo profesinėse socialinės apsaugos sistemose (OL L 225, 1986, p. 40).

tokių nukrypti leidžiančių nuostatų, todėl Taryba padarė išvadą, kad kai kurios Direktyvos 86/378¹³ nuostatos yra iš dalies neteisėtos, ir todėl jas būtina pakeisti.

38. Graikijos Respublika, kuri neturėjo galiybės šiuo klausimu pareikšti savo nuomonės, posėdyje sutiko su pareikštais Tarybos prieštaravimais ir papildomai pateikė šiuos argumentus: ginčijama mokesčių sistema įgyvendina Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalį; tokia nuostata negalėjo būti įtraukta į direktyvą prieš tai neišsprendus klausimo, ar ji neprieštaruoja Sutarčiais; ir kad bet kuriuo atveju šios nuostatos tikslas apsaugoti regioninius ir tradicinius produktus, pavyzdžiui, ouzo, nebūtų pasiektas, jei, kaip tvirtina Komisija, jos nebūtų galima taikyti.

Vertinimas

39. Šalių argumentus pateikiau taip išsamiai ne vien todėl, kad, mano manymu, šis klausimas šioje byloje svarbiausias, bet taip pat ir todėl, kad, šalių nuomone, iškelia

13 — Žr. 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 96/97/EB, iš dalies pakeičiančios Tarybos direktyvą 86/378/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo įgyvendinimo profesinėse socialinėse apsaugos sistemose, (OL L 46, 1996, p. 20) preambulės 14 konstatuojamąją dalį.

sudėtingesnį klausimą: kaip tai reikia kvalifikuoti teisiniu požiūriu. Iš tikrųjų šį klausimą reikia nagrinėti kaip klausimą dėl priimtimumo, jei Komisija būtų apkaltina (tai padarė Taryba), kad pareikšdama šį ieškinį ji siekė nesilaikyti EB 230 straipsnio 5 dalyje numatyto termino, iš tiesų siekdama panaikinti Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalį. Šis klausimas būtų nagrinėjamas kitaip, jeigu (kaip teigia Komisija) šio ieškinio tikslas būtų nustatyti, ar Graikijos veiksmai yra teisėti, ir todėl, ar juos vis tiek galima ginčyti, nepaisant to, kad jie atitinka direktyvos nuostatą, tuomet tai būtų susiję su klausimu dėl pagrindimo, dėl kurio būtų svarstomas ieškinio pagrįstumas. Būtent dėl šios užslėptos dviprasmybės ieškinio priimtimumas ir ieškinio pagrįstumas bus svarstomi kartu.

40. Tai reiškia, kad manau, jog reikia šią dviprasmybę išspręsti nedelsiant atmetant Tarybos prieštaravimą remiantis toliau nurodytais pagrindais.

41. Kaip buvo minėta pirmiau, šis prieštaravimas kilo įtarus, kad, prisidengdama ieškiniu dėl įsipareigojimų neįvykdymo, Komisija šiuo ieškiniu iš tikrųjų siekė užginčyti Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies teisėtumą.

42. Tačiau, jei toks būtų buvęs ieškinio tikslas, būtų nesunku numatyti, kad jis nebūtų pasiektas. Todėl iš tikrųjų reikėtų prieštarauti, kaip tai padarė Taryba, kad Komisija siekė tiesiogiai užginčyti nagrinėjamos direktyvos nuostatą per numatytą terminą, žinodama, kad ji pati pasiūlė šią nagrinėjamą direktyvą, gerai žinojo jos turinį ir kokių kils pasekmių ją priėmus. Todėl Komisija negalėjo reaguoti tik praėjus keletams metų vien ginčydamas teisės akto teisėtumą kitokiomis teisės aktų gynimo priemonėmis, kurios nėra numatytos racionalioje sistemoje, ar juo labiau pasinaudoti teise inicijuoti procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuri netiesiogiai turėtų įtakos ir teisės akto rengėjui ir adresatams, kuriems skirtas aktas, arba darytų poveikį pirmajam veikdama pastarąjį.

43. Todėl, jeigu šio ieškinio tikslas yra užginčyti ne Graikijos vyriausybės veiksmus, o Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies, kuria grindžiami šie veiksmai, teisėtumą, ieškinyje turėtų būti pripažintas nepriimtinas, nes buvo netinkamai pasinaudota Sutartyje įtvirtinta teisinės gynybos priemonių sistema¹⁴.

14 — Žr. šiuo klausimu, neatsižvelgiant į skirtingas aplinkybes, 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Bruckner prieš Komisiją* (799/79, Rink. p. 2697, 19 punktą), kuriame Teisingumo Teismas pripažino: „nors bylos šalis gali pateikti ieškinį dėl kompensacijos be teisės nuostatomis nustatytos pareigos siekti neteisėtos priemonės, kuri jai sukelia žalą, panaikinimo, tokiu būdu ji negali išvengti su tokiu neteisėtumu susijusio pareiškimo, kurio finansinės pasekmės galiausiai yra tokios pačios, nepriimtino“. Taip pat žr. 1966 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Schreckenberga* (59/65, Rink. p. 733) ir 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Birke prieš Komisiją* (543/79, Rink. p. 2669, 28 punktą).

44. Vis dėlto, kaip buvo minėta pirmiau, Komisija ryžtingai atmetė bet kokius įtarimus, kad buvo piktnaudžiauta procedūra. Ji pakartojo, kad vienintelis ieškinio tikslas – pripažinti, jog nagrinėjami Graikijos nacionalinės teisės aktai nesuderinami su EB 90 straipsniu. Priešingai, ji užtikrino, kad jokių būdu nesiekė užginčyti direktyvos nuostatos, kurią šie teisės aktai įgyvendina, teisėtumo.

45. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, manau, kad nėra pagrindo neatsižvelgti į šiuos paaikškinimus siekiant nustatyti ieškinio dalyką, ypač dėl to, kad Komisija išsamiai išdėstė pagrindus, kuriais remdamasi ji pareiškė šį ieškinį.

46. Iš tikrųjų Komisija tvirtina, kad ji pasirinko inicijuoti procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, o ne pareikšti ieškinį dėl teisės akto panaikinimo pagal EB 230 straipsnį dėl to, kad, jos manymu, šiuo atveju ginčo dalykas yra ne minėtos direktyvos nuostatos teisėtumas, o tik Graikijos vyriausybės veiksmai.

47. Komisijos nuomone, nagrinėjama nuostata neįpareigoja Graikijos Respublikos priimti ginčijamų teisės aktų mokesčių srityje, priešingai, jai buvo suteikta galimybė nus-

prešti, kada ir kokį teisės aktą priimti. Todėl pasirinkimas, o ne direktyvos nuostata yra šio ieškinio dalykas, ir, remiantis šiuo pagrindu, procesas dėl įsipareigojimų nevykdymo negalėjo būti inicijuotas, kol Graikijos vyriausybė nenuspręs dėl savo pasirinkimo.

48. Vis dėlto pažymėtina, kad net pritarus Komisijos argumentams sunku suvokti jų pagrindimą.

49. Akivaizdu, kad iš Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies matyti, jog Graikijos Respublika galėjo laisvai nuspręsti, ar pasinaudoti jai suteikta galimybe taikyti nukrypti leidžiančia nuostatą ir *kada* tai padaryti, be to, aišku ir tai, kad ši valstybė narė iš tikrųjų negalėjo laisvai pasirinkti, *kaip* šią galimybę įgyvendinti.

50. Iš tikrųjų pati Komisija pripažino, kad Graikija privalėjo pasirinkti vieną iš dviejų galimybių: arba pasinaudoti Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta nukrypti leidžiančia nuostata ir tokiu atveju (ieškovės tvirtinimu) ji pažeistų EB 90 straipsnį, arba plačiau taikyti tik ouzo taikomą lengvatą ir visiems kitiems panašiams ir (arba) konkuruojantiems produktams, ir tokiu atveju ji

pažeistų Direktyvą 92/84, kuri, kaip buvo minėta pirmiau (žr. šios išvados 10 punktą), iš esmės draudžia valstybėms narėms taikyti už minimalų akcizo tarifą mažesnius tarifus.

51. Kitaip tariant, pačios Komisija teigimu, Graikijos Respublikai nebuvo suteikta galimybė pasirinkti tokį taikymo būdą, kuris būtų suderinamas su Sutarties nuostatomis (žr. šios išvados 32 punkte minėtą *Socridis* sprendimą); jai tebuvo suteikta paradoksali „laisvė“ susilaikyti nuo naudojimosi šia nukrypti leidžiančia nuostata. Todėl, Komisijos manymu, konkrečiai kalbant, ši valstybė narė turėjo savo iniciatyva imtis priemonių išvengti EB 90 straipsnio pažeidimo.

52. Be to, taip tvirtinant, adresatai, kuriems skirtas teisės aktas, dėl tokio išaiškavimo taptų atsakingi vertinant, ar teisės aktu leidžiami veiksmai yra teisėti, todėl kyla klausimas, kokiais motyvais ir kokiu pagrindu Graikijos vyriausybė būtų galėjusi manyti, kad jai savarankiškai suteikta diskrecija (pareiga) atlikti tokį vertinimą. Šis klausimas dar svarbesnis ypač dėl to, kad įstatymų leidėjas jau yra pateikęs vertinimą leisdamas formaliai bei laikantis tvarkos pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata; pati Komisija šios nuostatos per numatytą terminą (ir vėliau) neginčijo; šios nuostatos apimtis visiškai aiški; be to, ir neatsižvelgiant į pateiktą pagrindimą, kitoms valstybėms narėms (pavyzdžiui, Prancūzijai) buvo leista to paties teisės akto pagrindu ir tokiomis pačiomis aplinkybėmis bei sąlygomis pasi-

naudoti analogiška nukrypti leidžiančia nuostata. Taigi, ar Graikijos vyriausybė negalėjo padaryti tokios pačios išvados, kurią padarė Komisija dėl šios nukrypti leidžiančios nuostatos teisėtumo, manydama (tą ji ir padarė), kad ouzo ir kiti nagrinėjami produktai nėra panašūs, ir todėl šios nukrypti leidžiančios nuostatos pagrindu taikomas nevienodas požiūris pateisinamas reikalavimu apsaugoti regioninį ir tradicinį produktą? Ir jei ji būtų padariusi tokią išvadą, kas, kaip ir kada būtų galėjęs (privalėjęs) jai pranešti, kad ji klysta? Ar tai būtų Komisija, jeigu ji nusprendė tai pastebėti ir įsikišti?

galima paaiškinti, kodėl šios direktyvos nuostatose įtvirtintas draudimas aiškiai pakartotas kai kuriose nuostatose dėl nagrinėjamų tarifų¹⁵, o taip nėra padaryta 23 straipsnyje. Priešingai, skirtingas formulavimas patvirtina, kad Bendrijos teisės laktų leidėjo Graikijos Respublikai suteikta speciali nukrypti leidžianti nuostata ouzo (Prancūzijai – romui) ir yra nuostata, leidžianti nukrypti nuo bendrųjų direktyvos nuostatų.

53. Remiantis Komisijos teiginiais, tvirtinamas direktyvos 17 konstatuojamojoje dalyje, kad tais atvejais, kai valstybėms narėms leidžiama taikyti sumažintus tarifus, šie sumažinti tarifai „neturėtų iškreipti konkurencijos vidaus rinkoje“ (žr. šios išvados 33 punktą), mano nuomone, negali būti laikomas perspėjimu Graikijos vyriausybei.

55. Todėl manau, kad nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo neteisėtumas nėra toks akivaizdus, kad jį būtų galima pateisinti tam tikra atvirkštine savireguliacija, kurios Komisija reikalauja iš Graikijos Respublikos.

56. Pateikta išvada taip pat neprieštarauja ir sprendimui *Barber*, kuriuo rėmėsi Komisija, mano nuomone, klaidingai grįsdama savo argumentus (žr. šios išvados 37 punktą). Pažymėtina, kad šioje byloje Teisingumo Teismo buvo paprašyta priimti sprendimą

54. Iš tikrųjų visiškai neaišku, ar šioje konstatuojamojoje dalyje nurodomi visi atvejai, kuriais pagal direktyvą leidžiama taikyti sumažintus tarifus. Tokiu atveju nebūtų

15 — Žr., pavyzdžiui, Direktyvos 92/83 4 straipsnį, kuris leidžia valstybėms narėms taikyti sumažintus akcizo tarifus mažų nepriklausomų alaus daryklų pagaminamam alui pagal šio straipsnio 1 dalį, bet 3 dalyje paaiškinama, kad valstybės narės užtikrina, jog sumažinti tarifai, kuriuos jos gali nustatyti, „vienodai taikomi alui, atgabenamam į jų teritoriją iš kitose valstybėse narėse įsikūrusių nepriklausomų mažų alaus daryklų“ ir kad „jokiam individualiam pristatymui iš kitų šalių taikomas akcizas nebūtų didesnis už jo tikslų nacionalinį ekvivalentą“. Taip pat žr. panašias 22 straipsnio 1 ir 3 dalyse įtvirtintas nuostatas dėl sumažintų akcizo tarifų taikymo mažose degtinės daryklose (žr. šios išvados 7 punktą).

dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (neatsižvelgiant į vienos šalies atliktą vieną-šalį vertinimą) dėl Sutarties bendrosios nuostatos (EB 119 straipsnio) taikymo apimties. Dėl šioje byloje priimto Teisingumo Teismo sprendimo buvo gerokai susiaurinta šio straipsnio pagrindu priimtose direktyvos taikymo apimtys, todėl valstybių narių veiksmai, kuriuos leidžia direktyva, tapo nesuderinami su šia nuostata.

57. Be kitų išvadų, kurias aš padarysiu neatsižvelgdamas į šį precedentą (žr. šios išvados 61 punktą), apsiribosiu pažymėdamas, kad ginčijamo klausimo atžvilgiu Teisingumo Teismas pripažino, jog minėtoje situacijoje valstybės narės „galėjo pagrįstai tikėtis“, kad direktyvą taikyti buvo teisinga, ir todėl jų negalima bausti už jų veiksmus praeityje (bylos 43 punktas). Ši išvada patvirtina tai, kad valstybės narės neprivalo vertinti Bendrijos teisės aktų nuostatų, leidžiančių (*Barber* sprendimo atveju netgi mažiau aiškiais pagrindais, nei šioje byloje) joms imtis tam tikrų veiksmų, teisėtumo.

58. Žinoma, Komisija galėtų prieštarauti (jei teisingai supratau, ji ir pareiškė tokį prieštaravimą), kad šiuo ieškiniu buvo siekiama konkrečiai įrodyti tai, kas Graikijos vyriausybei galbūt nebuvo aišku, t. y. reikalauti, kad Teisingumo Teismas pripažintų, jog pasinaudodama pagal Direktyvos 92/83

23 straipsnio 2 dalį nukrypti leidžiančia nuostata Graikija veikė pažeisdama Sutartį. Todėl Komisija pasirinko inicijuoti procesą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuris, skirtingai nei ieškinys dėl panaikinimo, yra nukreiptas prieš nagrinėjamos valstybės narės veiksmus.

59. Tačiau, mano nuomone, faktinės aplinkybės prieštarauja tokiam argumentavimui. Iš tikrųjų, kaip minėjau pirmiau, Graikijos vyriausybės veiksmai buvo leistini pagal nagrinėjamos direktyvos nuostatą ir ši nuostata vyriausybei nesuteikė diskrecijos. Todėl šiuo ieškiniu ginčijama ne Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies *taikymo tvarka* (ji visiškai atitinka nagrinėjamą nuostatą ir nebuvo ginčijama¹⁶), bet *pats šios nuostatos taikymo faktas*, t. y. faktas, kad valstybė narė pasinaudojo jai suteikta teise.

60. Todėl sunku suprasti, kaip pats teisę suteikiančios nuostatos taikymas galėtų apimti Sutarties pažeidimą, jeigu nekyla nuostatos, kuri yra tos teisės atsiradimo pagrindas, teisėtumo klausimas. Gali būti tik dvi galimybės: arba ta nuostata teisėta, o tai reiškia, kad tinkamas naudojimas ja suteikiama teise taip pat turi būti teisėtas,

16 — Be to, Graikijos vyriausybė nuo pat pradžių teigė (ir jai nebuvo prieštarauta), kad ginčijama nacionalinė nuostata visiškai pažodžiui perkelia Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalį į Graikijos nacionalinės teisės sistemą.

arba ji neteisėta – tokiu atveju turėtų būti ginčijamas pats teisės pagrindas, o ne naudojimosi (arba ne vien tik naudojimosi) ta teise teisėtumas. Priešingai, mano manymu, sunku sutikti su išvada, kad ši nuostata būtų teisėta, o visiškai ją atitinkantys konkretūs veiksmai – neteisėti.

61. Minėtas sprendimas *Barber* patvirtina tokį argumentavimą. Iš tikrųjų iš jo matyti, kad jeigu Teisingumo Teismui išaiškinus Sutarties 119 straipsnį iškyla problema dėl atitinkamų valstybių narių toje byloje veiksmų, tai ji gali kilti dėl to, kad antrinės teisės aktų nuostatoms, leidžiančioms tokius valstybių veiksmus, šis straipsnis nebuvo taikomas. Todėl labiau nei veiksmai buvo ginčijamos antrinės teisės aktų nuostatos. Kaip jau buvo pažymėta (šios išvados 37 punkte), būtent šių nuostatų atžvilgiu Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, ėmėsi veiksmų padaryti būtinius pakeitimus.

62. Todėl manau, kad ir šis precedentas patvirtina, jog negalima neatsižvelgti į tai, kad valstybės narės veiksmai ir šiuos veiksmus leidžiančios direktyvos nuostatos yra

susiję, todėl ginčijant negalima nustatyti, ar veiksmai teisėti iš anksto nesvarstčius tos nuostatos teisėtumo.

63. Priešingai, kaip jau buvo minėta (šios išvados 36 punkte), Komisija teigia, kad *patys* nagrinėjami veiksmai turi būti nagrinėjami neatsižvelgiant į Bendrijos teisės akto nuostatos, kuria tie veiksmai buvo paremti, teisėtumą, jos manymu, tuo pagrindu, kad tokie veiksmai buvo tęsiami ir jų negalima pateisinti jokiais aplinkybėmis, net teisinio tikrumo principu. Todėl tai, kad Bendrijos teisės nuostatos teisėtumas nebuvo ginčijamas, o šiuo atveju negalėjo būti ginčijamas dėl to, kad terminas pareikšti ieškinį dėl panaikinimo buvo praėjęs, neturi jokios įtakos.

64. Vis dėlto, mano nuomone, tokį teiginį reikia neabejotinai atmesti iš tikrųjų ne vien todėl, kad jis prieštarauja anksčiau išdėstytiems loginiams argumentams (šios išvados 60 punkte), bet ypač dėl to, kad dėl jo kyla svarbesnių teisinių problemų. Iš tikrųjų tokia koncepcija siekiama, kad sistemoje atsirastų reikšmingas netikrumo ir nestabilumo pagrindas, nes adresatai, kuriems skirti Bendrijos teisės aktai, nebegalėtų pasitikėti to teisės akto teisiniu poveikiu, ypač jo suteikiamomis teisėmis.

65. Apibendrinant, Komisijos reikalavimas tiesiogiai prieštarauja pagrindiniams Bendrijos teisinės tvarkos principams, kuriuos šis reikalavimas nesuprantamai ir nepateisinaimai paaukotų subjektų, kurie galėtų ar gali įvertinti tokio teisės akto teisėtumą, neveiklumo labai. Žinoma, turimas galvoje teisinio tikrumo principas ir jo neišvengiama pasekmė – Bendrijos institucijų priimtų aktų teisėtumo prezumpcijos principas.

67. Tačiau šiuo atveju šis reikalavimas nebuvo įvykdytas, kadangi, kaip buvo ne kartą minėta, nebuvo ginčytas Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 dalies teisėtumas.

66. Neabejotina, kad remiantis šiuo principu preziumuojama, jog iš esmės Bendrijos institucijų priimti teisės aktai yra teisėti, todėl sukelia teisinių pasekmių, kol jie panaikinami Sutartyje numatyta tvarka ir nustatytais terminais¹⁷, t. y. juos panaikina priėmusi institucija, pareiškiamas ieškinys dėl panaikinimo arba reikalavimas dėl netaikymo pagal EB 241 straipsnį, arba jie pripažįstami negaliojančiais pagal EB 234 straipsnį priimtu prejudiciniu sprendimu. Šiomis nuostatomis siekiama „užtikrinti teisinį tikrumą, užkertant kelią, kad teisinių pasekmių sukeliančios Bendrijos priemonės nebūtų ginčijamos neapibrėžtą laikotarpį“¹⁸.

68. Taigi, jei tai būtų toks atvejis ir jei Bendrijos nuostatai, leidžiantys tokius Graikijos Respublikos veiksmus, taikoma teisėtumo prezumpcija, ir dėl to ji tikrai gali sukelti teisinių pasekmių, atsižvelgiant į pirmiau minėtus argumentus, iš to būtinai išplaukia, kad tas aktas, kurį ji leidžia, t. y. nagrinėjamas nacionalinės teisės aktas, taip pat yra teisėtas.

69. Todėl darytina išvada, kad Komisijos reikalavimas nėra pagrįstas, todėl šis ieškinys taip pat yra nepagrįstas.

70. Vis dėlto prieš pateikdamas galutinę išvadą, norėčiau pažymėti, kad išdėstytomis išvadomis nesiekama sumenkinti Komisijos ieškiniu iškeltos klausimo iš esmės ir ypač būtinybės rasti tokius kaip nagrinėjami atvejai tinkamas teisinės gynybos priemones, dėl kurių kiltų tokių pasekmių, kad tęstųsi EB sutarties bendrosioms normoms prieštaraujanti padėtis. Tačiau faktas yra toks, kad jei Komisija, nesvarbu, dėl kokių priežasčių, nesugebėjo būti budri tokių situacijų atžvilgiu tinkamu metu, ji gali ir privalo stengtis jas ištaisyti įgyvendindama savo

17 — Šiuo klausimu žr. 1957 m. liepos 12 d. Sprendimą sujungtose bylose *Dineke ir kiti prieš Common Assembly* (7/56, 3/57–7/57, Rink. p. 81); 1994 m. birželio 15 d. Sprendimą *Komisija prieš BASF ir kt.* (C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktas) ir 1999 m. liepos 8 d. Sprendimą *Chemie Linz prieš Komisiją* (C-245/92 P, Rink. p. I-4643, 93 punktas).

18 — 1997 m. sausio 30 d. Sprendimas *Wiljo* (C-178/95, Rink. p. I-585, 19 punktas). Taip pat žr. 1994 m. kovo 9 d. Sprendimą *TWD* (C-188/92, Rink. p. I-833, 16 punktas) ir 2001 m. vasario 15 d. Sprendimą *Nachi Europe* (C-239/99, Rink. p. I-1197, 29 punktas).

kompetenciją ir pasinaudodama jai sistemos suteiktomis priemonėmis, o prireikus, kaip buvo padaryta po sprendimo *Barber* – pateikti atitinkamos priemonės pakeitimo ar panaikinimo projektą. Tačiau šios savo kompetencijos vardan ji negali siekti pakeisti tikslų ir pagrindinių sistemos taisyklių, net jei dėl tos priežasties galėtų toliau tęstis abejotino teisėtumo situacijos. Tokia situacija nebūtų nei nauja, nei neįprasta, kadangi teisinės sistemos nėra tobulos, jos yra teisės normų visuma, tarp kurių, konkrečiai kalbant, yra įvardytas teisinio tikrumo principas.

Tačiau, kad išvada būtų išsami, papildomai pateiksiu savo nuomonę šiais klausimais.

Šalių argumentų santrauka

71. Todėl darytina išvada siūlyti Teisingumo Teismui pripažinti, kad šis ieškinyš atmestinas kaip nepagrįstas.

73. Komisija Graikijos Respubliką kaltina taikius ouso, pagrindiniam Graikijoje gaminamam alkoholiniam gėrimui, 50 % mažesnę akcizo tarifą nei tokiems gėrimams, kaip antai džinui, degtinei, viskiui ar romui taikomą tarifą. Komisija mano, kad tai EB 90 straipsnio 1 dalimi draudžiama diskriminacija tiek, kiek šios nuostatos prasme panašioms alkoholiniams gėrimams taikomas skirtingas apmokestinimas.

C — *Dėl bylos esmės*

72. Pateikus taip suformuluotą išvadą nėra būtina nagrinėti ieškinyje nurodytų klausimų, susijusių su bylos nagrinėjimu iš esmės.

74. Ji teigia, kad jų panašumas išplaukia iš pačios Direktyvos 92/83, kurioje visi šie išvardyti gėrimai mokesčių tikslais priskirti į tą pačią grupę (etilo alkoholis), nes juose yra didelis alkoholio kiekis. Todėl, Komisijos nuomone, iš sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*¹⁹ išplaukia, jog dviejų produktų priklausymas mokesčių tikslais tai pačiai grupei, įrodo, kad jie yra panašūs produktai EB 90 straipsnio prasme.

19 — 2002 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-302/00, Rink. p. I-2055, 27 punktas).

75. Remdamasi sprendimais *Komisija prieš Daniją*²⁰ ir *Komisija prieš Graikiją*²¹, kuriuos aptarsiu vėliau, Komisija mano, kad nagrinėjami gėrimai nebūtų laikomi panašiais, nepakanka, jog šių produktų vartojimo įpročiai būtų skirtingi ta prasme, kad ouzo dažniausiai geriamas su užkandžiais arba pagrindiniu patiekalu, o kiti alkoholiniai gėrimai geriama kaip aperityvai arba po valgio.

gėrimas nebūtų pripažintas panašiu į kitą. Būtent siekdamas išvengti tokios išvados Teisingumo Teismas nusprendė, kad nagrinėjant, ar produktai panašūs EB 90 straipsnio prasme, reikia remtis ne tapatumo, bet produktų panašumo kriterijumi.

76. Priešingai, Komisija papildomai nurodo, kad ouzo ir kitų spiritinių gėrimų panašumas akivaizdus dėl to, kad, kaip ir dauguma tokių gėrimų, jis taip pat gaminamas distiliuojant tam tikrą žaliavą, jo turinė alkoholio koncentracija yra maždaug tokia pati (37,5%) ir jis tenkina tokius pačius vartotojų poreikius bei gali būti geriamas tiek grynas, tiek atskiestas.

78. Be to, sprendime *Komisija prieš Graikiją*²² Teisingumo Teismas atmetė Graikijos valdžios institucijų argumentą, kad ouzo ir viskis nėra panašūs dėl to, kad ouzo yra tradicinis plačiai vartojamas graikiškas gėrimas, o viskį vartotojai laiko prabangos preke.

77. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad šis gėrimas tam tikrais atžvilgiais skiriasi nuo kitų spiritinių gėrimų, pavyzdžiui, savo skoniu, kuris atsiranda panaudojus tam tikras aromatinės medžiagas, ir dėl to, kad jis distiliuojamas tradiciniuose nenuolatinio veikimo variniuose distiliatoriuose. Tačiau šie skirtumai negali turėti lemiamos reikšmės svarstant jų panašumo su alkoholiniais gėrimais kriterijų, kadangi tokiu atveju nė vienas

79. Bet kuriuo atveju Komisija mano, jog to, kad ouzo yra tradicinis gėrimas, nepakanka jį išskirti iš kitų Reglamento Nr. 1576/89 1 straipsnio 4 dalyje išvardytų spiritinių gėrimų, nes dauguma tų gėrimų taip pat yra gaminami tradiciniu būdu ir daugiau ar mažiau yra susiję su kilmės valstybės vartotojų įpročiais bei papročiais.

20 — 1980 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Daniją* (171/78, Rink. p. 447, 35 punktas).

21 — 1991 m. balandžio 18 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-230/89, Rink. p. I-1909, 9 punktas).

22 — Ten pat.

80. Įrodžiusi, kad nagrinėjami produktai panašūs, Komisija tvirtina, jog ginčijama mokesčių teisės nuostata negali būti pateisinta remiantis tuo, kad Direktyva 92/83 tam tikrais atvejais leidžia taikyti sumažintus tarifus. Iš tikrųjų jie leistini, tik jeigu taikomi nediskriminuojant kitų valstybių narių produktų. Tačiau šiuo atveju Graikijos Respublika taikė sumažintą akcizo tarifą tik nacionaliniam alkoholiniam gėrimui, ir dėl to panašūs kitų valstybių narių gėrimai pateko į mažiau palankią situaciją.

Vertinimas

81. Nagrinėjamos Graikijos nacionalinės priemonės taip pat negalima pateisinti ir remiantis Direktyvos 92/84 7 straipsniu, kadangi, nors jis leidžia Graikijos Respublikai taikyti sumažintą akcizo mokesčio tarifą tik etilo alkoholiui, vartojamam tam tikruose regionuose, ši nuostata taikoma gėrimo vartojimui, o ne gamybai, ir todėl bet kuriuo atveju taip pat turėtų būti taikoma ir kitų valstybių narių produktams.

82. Suprantama, Graikijos Respublika gynė priešingą nuomonę, išsamiai atsikirsdama į Komisijos reikalavimus, remdamasi pagrindais, kuriuos apžvelgsiu toliau.

83. Prieš pareiškiant savo nuomonę dėl šalių išdėstytų argumentų, pažymėtina, kad Komisija tiek ieškinyje, kuriuo buvo pradėtas šis procesas, tiek dublike bei žodiniame nagrinėjime aiškiai tvirtino, jog šis ieškiny susijęs tik su tariamu EB 90 straipsnio 1 dalies pažeidimu.

84. Iš to išplaukia, kad vienintelis klausimas dėl bylos esmės, kurį Teisingumo Teismas turi išspręsti šioje byloje, yra toks: ar ouzo panašus į kitus Komisijos minėtus alkoholinius gėrimus, t. y. viskį, džiną, romą ar degtinę. Jei jis yra panašus, tuomet sumažinto akcizo tarifo taikymas tik ouzo neabejotinai pažeistų EB 90 straipsnio 1 dalį, kadangi pagal Reglamento Nr. 1576/89 1 straipsnio 4 dalies o punkto 3 papunktį ouzo pagal apibrėžimą yra gaminamas tik Graikijoje (žr. šios išvados 9 punktą), o viskis, džinas, romas ir degtinė daugiausia gaminami kitose valstybėse narėse. Priešingai, jei ouzo nėra panašus produktas arba jei nėra pakankamai įrodymų, kad jis yra panašus, ieškinį reikia pripažinti nepagrįstu ir todėl atmesti, kadangi Teisingumo Teismo nebuvo papildomai prašyta įvertinti, ar ginčijama mokesčių sistema nesuteikia apsaugos, pažeidžiančios EB 90 straipsnio 2 dalį.

85. Visdélto pirmiausia pažymėtina, kad šalys šioje byloje daugiausia remiasi Teisingumo Teismo praktika, kuri šioje srityje yra pakankamai išsami. Tačiau teismų praktikoje paprastai minimi konkretūs produktai, kurie dėl to dažnai atspindi specifines situacijas, todėl šalys gali cituoti tas pačias bylas, pagrįsdamos skirtingus argumentus.

86. Tai aptaręs šioje byloje pateiktus argumentus nagrinėsiu pradėdamas analizuoti prielaidą, kuri, mano manymu, yra neginčytina. Iš tikrųjų iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad aiškinant produktų panašumo EB 90 straipsnio 1 dalies prasme sąvoką „reikia apsvarstyti, ar nagrinėjamų produktų savybės yra panašios, ar vartotojų požiūriu jie tenkina tuos pačius poreikius, ir reikia tikrinti ne tai, ar jie visiškai tapatūs, bet — ar jų naudojimas yra panašus bei palyginamas“²³.

87. Siekiant konkrečiai nustatyti, ar dvi alkoholinių gėrimų rūšys yra panašios, „būtiną, pirma, atsižvelgti į visas objektyvias abiejų rūšių gėrimų savybes, pavyzdžiui, jų kilmę, gamybos metodus ir organoleptines

savybes, ypač skonį bei alkoholio kiekį, ir, antra, apsvarstyti, ar šios dvi gėrimų rūšys gali tenkinti tuos pačius poreikius vartotojų požiūriu“²⁴.

88. Todėl, kad dviejų rūšių alkoholiniai gėrimai būtų laikomi panašiais EB 90 straipsnio 1 dalies prasme, jie turi atitikti dvi sąlygas: turėti panašius „visus objektyvius požymius“ ir „tenkinti tuos pačius poreikius vartotojų požiūriu“.

89. Iš šios teismų praktikos taip pat darytina išvada, jog nepakanka, kad būtų įgyvendinta tik viena šių sąlygų, o reikia, kad būtų įvykdytos abi sąlygos. Teisingumo Teismas nepripažino, kad du gėrimai, kurių „esminės savybės yra visiškai skirtingos“ dėl, pavyzdžiui, gamybos būdo ir organoleptinių ypa-

23 — Minėto 2002 m. vasario 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 23 punktas. Šiuo klausimu taip pat žr. 1976 m. vasario 17 d. Sprendimą *Rewe* (45/75, Rink. p. 181, 12 punktas) ir 1995 m. rugpjūčio 11 d. Sprendimą sujungtose bylose *Roders* (C-367/93–C-377/93, Rink. p. I-2229, 27 punktas).

24 — Minėtas sprendimas sujungtose bylose *Roders*. Taip pat šiuo klausimu žr. 1986 m. kovo 4 d. Sprendimą *Komisija prieš Daniją* (106/84, Rink. p. 833, 12 punktas) ir sprendimą *Walker* (243/84, Rink. p. 875, 11 punktas).

tybių, galėtų būti laikomi panašiais vien todėl, kad juos galima „vartoti tokiu pačiu būdu“²⁵.

90. Taikant šiuos principus šioje byloje, pirmiausia pažymėtina, kad ouzo ir kiti nagrinėjami gėrimai yra panašūs objektyvių nagrinėjamų produktų savybių požiūriu, pavyzdžiui, dideliu alkoholio kiekiu bei juose esančio alkoholio kilme iš žemės ūkio produktų. Tačiau jie taip pat gerokai skiriasi tam tikrais kitais svarbiais aspektais, pavyzdžiui, skoniu, pirmine naudojama žaliava ir gamybos būdu.

91. Be to, pati Komisija tokių skirtumų negincija, tačiau ji nesutinka, kad jie turėtų lemiamą įtaką nustatant, ar taikoma EB 90 straipsnio 1 dalis, nes joks alkoholinis gėrimas nebūtų laikomas panašiu į jokią kitą, nors Teisingumo Teismas nusprendė, kad produktų panašumo sąvoka grindžiama ne tapatumu, o panašumu.

92. Vis dėlto primintina, kad, kaip pažymi Graikijos vyriausybė, „ouzo“ galima vadinti tik alkoholinius gėrimus, pagamintus iš Reglamento Nr. 1576/89 1 straipsnio 4 dalies

o punkto 3 papunktyje nurodytos žaliavos ir pagal jame numatytą procesą (žr. šios išvados 9 punktą). Šis gėrimas gaminamas naudojant anyžių sėklas ir leidžiama naudoti pankolio sėklas, dervą iš mastikinės pistacijos, augančios Chijo saloje (*pistacia lentiscus Chia* ar *latifolia*) ir kitas kvapniąsias sėklas, augalus bei vaisius ir distiliuojant tradiciniuose ne-nuolatinio veikimo variniuose distiliatoriuose, kurių talpa yra ne didesnė kaip 1 000 litrų.

93. Taigi ouzo gaminamas iš tokios pirminės žaliavos ir tokiu būdu, kad dėl gamybos jis įgauna specifines organoleptines savybes, kurios aiškiai skiriasi nuo kitų alkoholinių gėrimų, iš kurių kiekvienas pagal Reglamento Nr. 1576/89 1 straipsnio 4 dalį turi savo tinkamai apibrėžtas organoleptines savybes²⁶. Iš to išplaukia ir tą patvirtina bendra patirtis, kad ouzo skonis ne tik netapatus kitų

26 — Pavyzdžiui, romas šiame straipsnyje yra apibrėžtas taip: „spiritinis gėrimas, pagamintas išimtinai alkoholinio rauginimo ir distiliavimo būdu iš melasos ar sirupo, gauto cukranendrių cukraus gamybos metu, arba iš pačių cukranendrių syvų ir distiliuotas iki alkoholio koncentracijos, ne didesnės kaip 96 tūrio proc., kad distiliatas turėtų išskirtines romui būdingas jauslines savybes“ arba „spiritas, pagamintas išimtinai alkoholinio rauginimo ir distiliavimo iš cukranendrių syvų būdu ir pasižymintis romui būdingomis aromato savybėmis, kuriame lakiųjų medžiagų kiekis yra ne mažesnis kaip 2,25 g/dm³ absoliutaus alkoholio...“, paryškinta autoriaus.

O viskis yra apibrėžtas kaip:

„spiritinis gėrimas, kuris gaunamas distiliuojant grūdų mentalą:

— apcukrintą sąlykle esančia amilaze ir kitais natūraliais fermentais arba be jų,

— suraugintą mielėmis,

— distiliuotą iki ne didesnės kaip 94,8 tūrio proc. alkoholio koncentracijos, kad distiliatas išlaikytų naudotų žaliavų aromatą ir skonį,

ir brandinamas ne mažiau kaip trejus metus medinėse statinėse, kurių talpa neviršija 700 litrų.“

25 — Minėto sprendimo *Walker* 12 ir 13 punktai.

alkoholinių gėrimų skoniu, bet jo netgi negalima laikyti panašiu į tų alkoholinių gėrimų skonį.

94. Šiuo klausimu pažymėtina, jog kitu atveju Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors vermuto alkoholinį stiprumą galima palyginti su negazuoto vaisinio vyno stiprumu, „vis dėlto reikia turėti galvoje, kad vermutas pagamintas ne iš tokios pačios rūšies pirminės žaliavos kaip vaisinis vynas, kadangi į vynuogių vyną ne tik pripilama etilo alkoholio, bet taip pat ir šiek tiek žolelių mišinio, kuris vermutui suteikia specifinį skonį“. Iš to išplaukia, kad „vermuto organoleptinės savybės nesutampa su negazuotų vaisinių vynų savybėmis ir kad šios dvi gėrimų rūšys tenkina skirtingus vartotojų poreikius“²⁷.

95. Be to, šių reikalavimų atžvilgiu kiti pagrindai patvirtina nagrinėjamų gėrimų skirtumus. Iš tikrųjų, kaip teigė Graikijos vyriausybė, o Komisija tam neprieštaravo, ouzo daugiausia vartoja vyresni nei 45 metų amžiaus žmonės kartu su pagrindiniu patiekalu (ypač žuvis ar tradiciniais graikiškais mėsos patiekalais) tradicinėse vietose (pavyzdžiui, kaimo tavernose, kavinėse, restoranuose arba specialiuose ouzo baruose), o viskį, džiną, romą ir degtinę daugiausia vartoja 18–44 metų amžiaus žmonės ir jis paprastai

geriamas be valgio, arba prieš pat valgį kaip aperityvas arba netrukus po jo tokiose vietose, kuriose pateikiami tik gėrimai (pavyzdžiui, baruose, aludėse arba klubuose). Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys, kad, Teisingumo Teismo manymu, likeriniai vynai, kaip antai šeris ir madeira, negali prilygti stalo vynams, nes „paprastai jie geriami kaip aperityvai arba desertiniai vynai ir todėl tenkina skirtingus vartotojų poreikius“²⁸.

96. Tačiau, Komisijos nuomone, nustatant, ar produktai panašūs EB 90 straipsnio 1 dalies prasme, vartotojų įpročiai nėra lemiantis veiksnys. Kaip buvo minėta (žr. šios išvados 75 punktą), šiuo požiūriu ji remiasi minėtais 1980 m. vasario 27 d. Sprendimais *Komisija prieš Daniją* ir *Komisija prieš Graikiją*.

97. Kalbėdama apie pirmąjį iš šių sprendimų, Komisija cituoja ištrauką, kurioje Teisingumo Teismas patvirtina, jog „tai, kad

27 — Minėto sprendimo *Roders* 33 punktas.

28 — Ten pat, 32 punktas.

Danijos vartotojai labiau mėgsta *acquavit* kaip priedą prie tam tikrų tipiškų patiekalų, netrukdo, kad šis gėrimas būtų geriamas dar ir kitais tikslais arba kad jis būtų bent iš dalies pakeičiamas neapibrėžtu skaičiumi kitų stipriųjų alkoholinių gėrimų²⁹.

98. Tačiau tokį tvirtinimą reikia aiškinti kartu su kitu sakiniu, kuriame Teisingumo Teismas papildomai nurodo, kad „todėl galima daryti išvadą, kad tiek, kiek spiritiniai gėrimai, kuriems nustatyta didžiausia mokesstinė našta, nėra į *acquavit* panašūs gėrimai EB sutarties 95 straipsnio (dabar – EB 90 straipsnis) 1 dalies prasme, bet kuriuo atveju jie konkuruoja su *acquavit* EB sutarties 95 straipsnio (dabar – EB 90 straipsnis) 2 dalies prasme“³⁰. Mano nuomone, iš tokių išvadų išplaukia, kad vartotojų įpročiai gali neturėti jokios reikšmės nustatant, ar produktai konkuruoja pagal EB 90 straipsnio 2 dalį, tačiau tai nebūtinai reiškia, kad jie taip pat neturėtų jokios reikšmės nustatant, ar produktai yra panašūs to paties straipsnio 1 dalies prasme.

99. Mano nuomone, tokia pati išvada darytina ir kito Komisijos cituoto sprendimo

Komisija prieš Graikiją atžvilgiu, kuriame Teisingumo Teismas nagrinėjo atvejį, dėl kurio buvo kreiptasi, vertindamas jį EB 90 straipsnio 1 ir 2 dalių atžvilgiu. Todėl, nors Teisingumo Teismas sprendimo motyvuojamosios dalies 9 punkte konstatuoja, kad „siekiant įvertinti galimą gėrimų pakeičiamumą neįmanoma apsiriboti vien tik vartotojų įpročiais valstybėje narėje ar konkrečiame regione“³¹, tai nebūtinai reiškia, kad vartotojų įpročiai nėra svarbūs (arba beveik nėra svarbūs) nustatant, ar tie gėrimai yra panašūs. Priešingai, atsižvelgiant į vartojamas formuluotes, labiau tikėtina, kad Teisingumo Teismas siekė atsižvelgti į šiuos įpročius vertindamas, ar gėrimai gali konkuruoti (arba iš esmės šio vertinimo tikslu) pagal EB 90 straipsnio 2 dalį.

100. Remdamasis tuo pačiu pagrindu nematau, kad Komisijos pateikta nuoroda į šį sprendimą turėtų lemiama įtaką tvirtinant, kad Teisingumo Teismas jau pripažino, jog ouzo ir viskis yra panašūs produktai. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas šiame sprendime nesvarstė, ar ouzo ir viskis yra panašūs produktai, ir apsiribojo pripažindamas, kad „tarp spiritinių gėrimų yra nenustatytas skaičius gėrimų, kurie turi būti laikomi panašiais produktais EB sutarties 95 straips-

29 — Minėtas 1980 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Daniją* (171/78, 35 punktas).

30 — Ten pat. Paryškinta autoriaus.

31 — Minėtas 1991 m. balandžio 18 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*. Paryškinta autoriaus.

nio (dabar – EB 90 straipsnis) 1 dalies prasme, ir tuo atveju, jei sunku nustatyti pakankamą konkrečių produktų panašumo lygį, egzistuoja pakankamai bendrų savybių, kad būtų galima pripažinti, jog šie gėrimai konkuruoja bent iš dalies ar galėtų konkuruoti“³². Tik remdamasis tokia prielaida Teisingumo Teismas toliau pripažino, kad „tai, jog ouzo yra tradicinis plačiai vartojamas graikiškas gėrimas, o viskis laikomas prabangos preke, šiuo požiūriu neturi jokios reikšmės“³³.

101. Todėl manau, kad nagrinėjami gėrimai galiausiai skiriasi savo būdingomis savybėmis, pavyzdžiui, skoniu, naudojama žaliava ir gamybos būdu, bei vartotojų poreikių prasme.

102. Dėl pareikšto prieštaravimo, kad ouzo ir kiti nagrinėjami alkoholiniai gėrimai mokesčių tikslais priskiriami į tą pačią grupę („etilo alkoholis“) pagal Direktyvos 92/83 19 straipsnį ir kitus straipsnius, nemanau, kad šis prieštaravimas yra įrodytas.

103. Pritariu Graikijos vyriausybės nuomonei, kad vien ši aplinkybė negali būti lemiantis veiksnys daryti išvadą, jog nagrinėjami produktai yra panašūs EB 90 straipsnio 1 dalies prasme. Iš tikrųjų iš Direktyvos trečiosios ir ketvirtosios konstatuojamųjų dalių aišku, kad ši mokesstinė kategorija pagrįsta Bendrojo muitų tarifo Kombinuotoje nomenklatūroje įtvirtintu apibrėžimu, kuris pagal nusistovėjusią teismų praktiką galėtų būti tik produktų panašumo požymiu, o ne jo įtikinamu įrodymu³⁴.

104. Mano nuomone, tokia išvada neprieštarauja Sprendimui C-302/00 byloje³⁵, kurią Komisija citavo grįsdama savo argumentus (žr. šios išvados 74 punktą). Vertindamas, ar tamsiojo ir šviesiojo tabako cigaretės yra panašūs produktai, Teisingumo Teismas iš esmės savo išvadą grindė tuo, kad šių dviejų produktų savybės yra panašios ir atitinka tuos pačius vartotojų poreikius (sprendimo 24–26 punktai), ir tik papildomai nurodė, kad šie produktai vienodai vertinami mokesčių tikslais bei patenka į tą pačią Kombinuo-

32 — Minėto 1991 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 8 punktas. Paryškinta autoriaus.

33 — Ten pat, 9 punktas.

34 — 1980 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (169/78, Rink. p. 347, 31 punktas); 1982 m. liepos 15 d. Sprendimas *Cogis* (216/81, Rink. p. 2701, 8 punktas) ir 1986 m. kovo 4 d. Sprendimas *Komisija prieš Daniją* (106/84, Rink. p. 833, 17 punktas).

35 — Minėtas 2002 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją*.

tosios nomenklatūros poziciją (sprendimo 27 ir 28 punktai).

105. Be to, kaip pastebėjo Graikijos vyriausybė, išvadą, kad alkoholiniai gėrimai, kurie mokesčių tikslais klasifikuojami kaip „etilo alkoholis“, yra nebūtinai panašūs vienas į kitą, įrodo ir tai, kad į šią grupę patenka už ouzo (kurio tūrinė alkoholio koncentracija yra 37,5%) daug silpnesni gėrimai. Pagal Direktyvos 92/83 20 straipsnį terminas „etilo alkoholis“ apima „visus produktus, priskirtinus KN 2207 ir 2208 kodams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 1,2%“ ir „produktus, priskiriamus KN 2204, 2205 ir 2206 kodams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 22%“. Šios nuostatos patvirtina, kad šiai grupei priskiriami produktai nebūtinai panašūs, kadangi neįmanoma laikyti panašiais produktų, kurių tūrinė alkoholio koncentracija yra atitinkamai 2, 24 ir 37,5%.

106. Galiausiai, mano nuomone, nė vienas Komisijos pateiktas argumentas negali įrodyti, kad nagrinėjami gėrimai panašūs EB 90 straipsnio 1 dalies prasme; priešingai, yra objektyvių įrodymų, kurie patvirtina

priešingą nuomonę. Be to, kaip buvo pažymėta anksčiau, Komisija Teisingumo Teismo neprašė papildomai nuspręsti, ar šie gėrimai konkuruoja šio straipsnio 2 dalies prasme.

107. Todėl „pagal nusistovėjusią teismų praktiką procedūroje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisija privalo įrodyti, kad nurodytas įsipareigojimas buvo neįvykdytas“. Konkrečiai kalbant, „Komisija privalo Teisingumo Teismui pateikti informaciją, reikalingą nustatyti, ar įsipareigojimas buvo neįvykdytas, ir šiuo tikslu ji negali remtis jokia prezumpcija“³⁶, kitu atveju ieškiny yra netenkintinas.

108. Mano nuomone, būtent taip ir įvyko šioje byloje. Todėl darytina išvada, kad šis ieškiny yra nepagrįstas ir atmetinas.

36 — 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-434/01, Rink. p. I-13239, 21 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. 1992 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-210/91, Rink. p. I-357, 22 punktas); 1999 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-217/97, Rink. p. I-5087, 22 punktas) ir 2000 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-55/99, Rink. p. I-11499, 30 punktas).

IV — Bylinėjimosi išlaidos

109. Pagal Darbo reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma pa-

dengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Graikijos Respublika prašė priteisti išlaidas, ir atsižvelgdamas į tai, ką aš ką tik pareiškiau dėl ieškinio baigties, manau, kad šį prašymą reikia tenkinti.

V — Išvada

110. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Teisingumo Teismui siūlau:

1. Atmesti ieškinį kaip nepagrįstą.
2. Priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.